

Toivakan kunnan kuntastrategia

Kh 24.08.2026
101/00.01.02/2026

Valmistelija

Touko Aalto, kunnanjohtaja, 0405169332

Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä kunnan toimintaa ja taloutta pitkällä aikavälillä ohjaava strategia, josta johdetaan kunnan keskeistä päätöksentekoa, suunnittelua ja kehittämistä. Kuntalain 37 § mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi 14.2.2022 Toivakan kuntastrategian vuosille 2022–2030. Uusi kunnanvaltuusto järjestäytyi 2.6.2025, minkä jälkeen kuntastrategian päivittämisen suunnittelu käynnistettiin syksyllä 2025.

Strategian päivitystyön ensimmäisessä vaiheessa toteutettiin kuntalaiskysely. Kyselyn tuloksia käsiteltiin yhdessä kuntalaisten kanssa kuntastrategian päivittämistä koskevassa työpajassa 29.1.2026. Kuntalaispalautteen sekä puheenjohtajiston, kunnan johtoryhmän sekä YT-toimikunnan keskustelujen pohjalta kunnanjohtaja valmisti ensimmäisen luonnoksen päivitetyistä kuntastrategiasta.

Strategialuonnosta käsiteltiin valtuustoseminaarissa Konnevedellä 28.–29.4.2026. Valtuuston seminaarissa antaman palautteen ja linjausten perusteella valmistelua on jatkettu lausuntoversioksi. Lausuntoversiota on käsitelty valtuuston iltakoulussa 17.8., sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 18.8., sekä kuntaympäristölautakunnassa 19.8. Lausuntomateriaali on lisäksi lähetetty henkilöstölle, vanhus- ja vammaisneuvostolle, nuorisovaltuustolle sekä Toivakan yhdistykselle mahdollisia huomioita sekä kommentteja varten.

Kuntastrategian päivitysluonnosta käsitellään valtuuston iltakoulussa 17.8.2026. Iltakoulussa valtuustolla on mahdollisuus keskustella strategian rakenteesta, sisällöstä, tavoitteista ja mittareista ennen lausuntokäsittelyä. Strategialuonnos etenee iltakoulun jälkeen lautakuntien käsittelyyn 18.–19.8.2026. Lautakuntien käsittelyn ja saadun palautteen perusteella valmisteltu ehdotus tuodaan kunnanhallituksen käsiteltäväksi 24.8.2026. Kunnanhallitus tekee tämän jälkeen esityksen päivitetyin kuntastrategian hyväksymisestä kunnanvaltuustolle.

Strategian rakenteen uudistaminen

Huhtikuun valtuustoseminaarissa esitellyn luonnoksen lähtökohtana oli säilyttää Toivakan kuntastrategian tunnistettava tarinallinen kokonaisuus, mutta muuttaa strategian rakennetta nykyistä vahvemmin kunnan käytännön toimintaa ohjaavaksi.

Voimassa olevan strategian teemat *Yhdessä toimiva Toivakka*, *Uuden ajan maalaisidylli* sekä *Toivakka tuntuu ja tunnetaan* ovat toimineet koko kuntaa poikkileikkaavina strategisina teemoina. Päivitystyössä strategian sisältöä on pyritty kytkemään aiempaa vahvemmin kunnan palvelualueisiin ja niiden toimintaan. Tavoitteena on, että strategia näkyy nykyistä

selkeämmin palvelualueiden toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä talousarvion, toiminnallisten tavoitteiden ja tilinpäätöksen laadinnassa. Näin kuntastrategia toimii ylätasoin linjauksen lisäksi kunnan päivittäistä toimintaa ohjaavana työvälineenä.

Strategian nykyiset arvot ja visio on arvioitu edelleen toimiviksi, eikä niitä ole nähty tarpeelliseksi rakentaa kokonaan uudelleen. Strategiaan sisältyviä kuvauksia *Mistä tulemme*, *Missä olemme nyt* ja *Mihin olemme matkalla* on päivitetty tarpeellisilta osin. Strategian toteuttamista ja seuranta koskevan osuuden perusrakenne on säilytetty.

Hyvinvoinnin tekijät ja yhteiset tavoitteet

Valtuustoseminaarissa keskeiseksi jatkovalmistelun lähtökohdaksi nousi ajatus palvelualueista **hyvinvoinnin tekijöinä**, joilla on yhteiset koko kuntaa koskevat tavoitteet. Ratkaisulla halutaan korostaa sitä, ettei strategian toteuttaminen jakaudu toisistaan erillisiin palvelualuekohtaisiin tavoitteisiin, vaan kunnan eri palvelualueet edistävät yhteisiä tavoitteita omasta tehtävästään käsin.

Hyvinvoinnin tekijöiksi määritellään:

- hallintopalvelut
- sivistys- ja hyvinvointipalvelut
- kuntaympäristöpalvelut
- yhteisö.

Yhteisön nostaminen palvelualueiden rinnalle korostaa sitä, ettei kunta rakenna hyvinvointia ja elinvoimaa yksin. Strategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuntalaisten, yritysten, seurakuntien, seurojen, yhdistysten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen osallistumista. Lähtökohtana on siten jaettu omistajuus ja yhteiset tavoitteet.

Päivitettyssä strategiassa hyvinvoinnin tekijöiden roolit kuvataan tiiviisti niiden toiminnan, tarkoituksen, painopisteiden ja tavoitteiden näkökulmasta. Vastaavasti koko kunnan yhteiset strategiset tavoitteet on koottu neljän kokonaisuuden alle:

Kestävyys – sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys ohjaavat kunnan toimintaa.

Hyvinvointi – edistetään terveyttä, osallisuutta ja turvallista arkea kaikissa elämänvaiheissa.

Elinvoima – vahvistetaan elinvoimaa, yrittäjyyttä, työpaikkoja ja vetovoimaa sekä tehdään Toivakkaa tunnetuksi.

Infrastruktuuri – huolehditaan toimivasta infrastruktuurista, saavutettavuudesta ja viihtyisästä elinympäristöstä kestäväällä tavalla.

Turvallisuutta ei ole erotettu omaksi strategiseksi tavoitteekseen, vaan se sisältyy erityisesti hyvinvoinnin, kestävyys ja infrastruktuurin tavoitteisiin. Strategian seuranta varten mittarit pyritään pitämään tarkoituksellisesti selkeinä, ymmärrettävinä ja määrältään rajattuina. Tavoitteena on käyttää noin 6–8 keskeistä mittaria, joiden avulla voidaan seurata strategian toteutumista ilman tarpeettoman laajaa mittaristoa.

Toivakkatalo strategian kokonaiskuvana

Uudistetun strategisen ajattelun havainnollistamiseksi strategia on koottu visuaaliseksi **Toivakkataloksi**.

Talon **kivijalan muodostavat kunnan arvot**: *Oppiva ja kehittyvä, Avoin ja rohkea sekä Aito ja yhteisöllinen*.

Kivijalan päälle rakentuvat **hyvinvoinnin tekijät** eli hallintopalvelut, sivistys- ja hyvinvointipalvelut, kuntaympäristöpalvelut sekä yhteisö.

Seuraavan kerroksen muodostavat kaikkia hyvinvoinnin tekijöitä yhdistävät **yhteiset tavoitteet**: kestävyys, hyvinvointi, elinvoima ja infrastruktuuri.

Talon ylimmässä kerroksessa sijaitsevat **seuranta ja mittarit**, joiden avulla arvioidaan tavoitteiden toteutumista.

Talon kattona on kunnan visio:

”Yhdessä toimiva Toivakka tuntuu kodilta.”

Visiota täydentää tavoitetilaa konkretisoiva ajatus Toivakasta kasvavana ja yhteisöllisenä hyvinvointikuntana, jossa hyvä arki kuuluu kaikille.

Toivakkatalon savupiippua voidaan hyödyntää vuosittain tai valtuustokauden aikana vaihtuvan erityisen painopisteen kuvaamiseen. Tällainen painopiste voi olla esimerkiksi vesihuolto.

Toivakkatalon tarkoituksena on tehdä kuntastrategian kokonaisuudesta helposti hahmotettava ja ymmärrettävä. Yhdellä kuvalla voidaan kuvata strategian arvot, toimijat, yhteiset tavoitteet, seuranta ja visio sekä niiden keskinäinen yhteys. Visuaalista kokonaisuutta voidaan hyödyntää strategian sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä sekä strategian jalkauttamisessa henkilöstölle, luottamushenkilöille, kuntalaisille ja muille sidosryhmille.

Strategian onnistumisen kannalta olennaista on, ettei strategia jää erilliseksi asiakirjaksi, vaan sen tavoitteet kytkeytyvät kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun, päätöksentekoon, johtamiseen, viestintään ja jokapäiväiseen toimintaan.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää merkitä tiedoksi Toivakan kuntastrategian 2022–2030 päivitystyön valmistelun ja siitä saadun palautteen; hyväksyä osaltaan päivitetyn kuntastrategian liitteen mukaisena; sekä esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy päivitetyn Toivakan kuntastrategian 2022–2030.

Päätös